

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krome

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko zaključujemo četrti letnik „Občinske Uprave“. —

Običaj je povsod, da se ob sklepu leta vabijo stari pa tudi novi naročniki k naročbi. — Tudi mi storimo danes tako. —

Ali moramo še povpraševati, je-li potreben list „Občinska Uprava“ ali ne? Odločno trdimo, da takega vprašanja staviti ni potreba. —

Brez dvoma je list **neobhodno potreben vsem županstvom** brez razlike. Pa ne samo tem: Naj bi ne bilo niti ene korporacije, posebno pa **niti enega izobraževalnega društva**, kjer bi ne bil na razpolago vsaj po en izvod „Občinske Uprave“. — Obračamo se tudi na vse prečastite župne urade, krajne šolske svete, cestne odbore, zdravstvene zastope i. dr. faktorje, da list naročajo, pa tudi priporočajo, širijo.

Pomisliti in posebej opozarjati moramo zlasti na eno: Med **vprašanji in odgovori** dobi vsak naročnik **dragocenih nasvetov** brezplačno! Dragocenih pravimo: kajti z naročnino le 6 K na leto dobi lahko navodilo ali pravni svet, ki bi stal recimo v odvetniški pisarni mnogo več; ali pa si prihrani pravdo, ki bi ga veljala morda 50, 100 kron ali več. —

Pa tudi vsak drugi bo z zanimanjem in pridom čital ta oddelek, ki ga bomo po možnosti še razširili. Delati hočemo na to, da bo list v bodoče še popolnejši. To pa nam je mogoče le takrat, če se bo krog naročnikov — **a tudi plačnikov** — povečal. Zato apeliramo že danes na vse one, ki se jim pošlje prva številka V. letnika: **nikari je ne vračajte!** Gotovo vsak lahko utrpi naročnino 6 K, ki je v primeri z vsebino lista uprav malenkostna. —

Kakor doslej bomo priobčevali razne — osobito na občinsko upravo se nanašajoče odločbe upravnega sodišča, deželnega odbora, i. t. d. — Seznanjali bomo svoje čitatelje z novimi odredbami državne uprave, sploh z vsem, kar jim je vedeti potrebno. — Predvsem pa bode naš edini cilj, doseči izboljšanje občinskega poslovanja. V izvirnih člankih bomo dajali potrebna navodila; zato smo si zagotovili več odličnih sotrudnikov, ki nam bodo pomagali izpopolniti list.

Ne moremo si kaj, da ne bi na tem mestu pripomnili, da se je izrazil neki višji sodni funkcionar, da je „Občinska Uprava“ edini list, ki ga res z zanimanjem čita. —

Županstva, preč. župni uradi in druge korporacije! Pojdite in tudi vi tako storite!

Končamo. — Dobro blago se samo hvali. Ampak eno je brezpogojno: če hočemo, da bo list res dober, naročite ga in plačajte!

Nadejamo se, da naš apel ne bo brezvspešen, zato kličemo vsem dosedanjim, pa tudi bodočim naročnikom:

Na veselo svidenje pri delu za narod ter veselo novo leto!

Uredništvo in upravništvo.

Pozor!

Veliko število naših naročnikov je vkljub opominom še vedno na dolgu naročnino. — Prosimo nujno, da jo **takoj poravnajo**. Saj to mora vsak vedeti, da list velja mnogo denarja.

Apeliramo na inteligenco svojih naročnikov, ki bodo uvideli, da je nemogoče ustvariti nekaj popolnega, če manjka sredstev.

Vsak naj izpolni poslano mu poštno položnico ne-le glede zaostale naročnine, ampak naj jo plača tudi za bodoče leto 1910. — Ne bi bilo lepo, če bi nas pustili na cedilu naročniki z ozirom na list, ki je vendar tako potreben.

Upravništvo.

Vojni zakon.

(Konec.)

§ 68.

Kazensko postopanje zaradi prestopkov označenih v §§ 35., 44., 50. in 61. tega zakona spada, — v kolikor ne pripada vojaškemu oblastvom —, v kompetenco političnih oblastev in sicer v slučaju § 35. političnemu oblastvu bivališča, v vseh drugih slučajih pa političnim oblastvom domovinske občine.

Zaradi prestopkov obseženih v §§ 45., 47., 48. in 49. imajo pravico do kazenskega postopanja redna sodišča.

§ 69.

Avstrijski državljani naj se kaznujejo zaradi prestopkov označenih v §§ 35., 44., 50. in 61., drugi odstavek točka b) tudi takrat, če so zakrivili te prestopke izven kraljestev in dežel zastopanih v državnem zboru. V takih slučajih se uporabljajo smiselno določila § 235. občega kazenskega zakona in imajo potem pravico do kazenskega postopanja tudi glede § 35. tega (vojnega) zakona politična oblastva domovne občine.

Določila §§ 35., 44., 50. in 61., drugi odstavek, točka b) tega zakona se uporabljajo tudi proti ogrskim državljanom, ki bivajo v kraljestvih in deželah zastopanih v državnem zboru, brez ozira na to, če so zagrešili te prestopke v tostranski državni polovici ali pa izven nje. — V takih slučajih imajo pravico izvesti kazensko postopanje politična oblastva bivališča.

Enaka določila kot v prvem in drugem odstavku tega paragrafa naj se uporabljajo tudi glede prestopkov, proti katerim je treba postopati na podlagi § 62., drugi odstavek.

§ 70.

Kazenska določila § 44., zadnji odstavek, 45., 47. in 48. nanašajo se tudi na one osebe, ki so podrejene vojaški sodni oblasti.

Kazenska določila § 49. se uporabljajo proti osebam, podrejenim vojaškemu sodstvu v tem slučaju, ako učinijo v tem paragrafu označeno kaznjivo dejanje na kom, ki še ni potrjen, ali na kakem neuvrščenenem rekrutu ali nadomestnem rezervistu oziroma če so udeleženi kot sokrivci.

§ 71.

Določbe, tičooče se nameščenja doslužnih podčastnikov,

pobiranja in uporabe vojaške takse in preskrbe oseb oborožene sile, dalje njihovih vdov in sirot, obsežene so v zato obstoječih postavah.

* * *

S tem je vojni (brambeni) zakon dokončan. Prehodna določila, s katerimi se je zakon uvedel niso več važna, ker so se nanašala samo na dobo, ko je stopil novi zakon v veljavo.

V prihodnje bomo v položaju svojim bralcem priobčevati vse važnejše odloke vojnega ministerstva. — Tudi bomo nadaljevali tolmačenje raznih vojnih predpisov.

Občinski red in občinski volilni red.

(Konec.)

§ 18.

Kdaj bo volitev, mora razglasiti župan vsaj 14 dni preje po javno nabitih listih z naznanilom, na katerih krajih, ktere dni in ktere ure naj volilni upravičenci pridejo volit in koliko občinskih zastopnikov bo voljenih.

Istočasno se o tem obvesti politično okrajno oblastvo.

Tudi se morajo dostaviti takoj vsem volilnim upravičencem volilne izkaznice in glasovnice.

Na volilni izkaznici je označiti kraj, dan in čas volitve in število občinskih zastopnikov, ki naj jih voli dotični volilni razred.

Namesto izgubljenih izkaznic in glasovnic izročča volilnim upravičencem na njihova zahtevo župan, na dan volitve pa volilna komisija druge izkaznice in glasovnice, kakršne so predpisane.

Pri volitvah se smejo uporabljati pri vseh občinah dežele le take izkaznice in glasovnice, kakršne izroči občinam deželni odbor.

Izkaznice in glasovnice morajo biti za posamezne volilne razrede in za volitev v podobčinah (§§ 13. in 14. obč. r.) raznobarvne, in sicer za prvi volilni razred bele, za drugi modre, za tretji rdeče in za volitev podobčin zelene.

Na glasovnicah za podobčine mora biti znotraj natančno označena tudi podobčina, za katero naj se voli, da se morejo ločiti od drugih enakobarvnih glasovnic za posamezne podobčine.

§ 21.

Oddaja glasov se v posamnih volilnih razredih ne izvrši posebej in je dano volilnim upravičencem vseh volilnih razredov na voljo, izvrševati svojo volilno pravico tekom celega časa, ki je določen za oddajo glasov (§ 18.).

§ 23.

Glasovanje se prične s tem, da oddajo svoje glasovnice člani volilne komisije. Nato pa glasujejo drugi volilci po vrsti, kakor so pred komisijo prišli, v predpisanem času, in sicer tako, da pokaže vsak volilec predsedniku svojo izkaznico in nato odda zganjeno glasovnico. Vse oddane glasovnice se polože še zganjene v volilno posodo.

Vsak volilec voli za razne volilne razrede (podobčine) naenkrat, vendar mora oddati predsedniku vsako glasovnico posebej in obenem pokazati dotično izkaznico.

§ 24.

Volilec naj na glasovnico zapiše najprej one voljive osebe, ki jih hoče imeti za odbornike v dotičnem razredu, a le toliko, kolikor odbornikov ta razred voli.

Na isti glasovnici, a jasno ločeno in razvidno, se oznamenjujejo tudi one voljive osebe, ki jih volilec želi za namestnike v dotičnem volilnem razredu.

§ 25.

Volilni upravičenec mora priti osebno pred komisijo v predpisanem času na določeni kraj.

Zastopniki in pooblaščenici smejo voliti le v slučajih §§ 4., 5., 6. in 7. in le, če izkažejo svojo upravičenost.

§ 25. a.

Volilna komisija razsoja, kadar se pri oddajanju glasov ob identiteti kakega volilca pokažejo pomisleki ali če niso dani zakoniti pogoji pri došlih zastopnikih in pooblaščenih (§ 8.).

§ 26.

Da je volilec svojo glasovnico oddal, je znamenovati poleg njegovega imena v imeniku volilcev, in sicer posebej za vsak razred. Za to zaznambo naj bo v imenikih razredov poseben razpredelek, dalje pa tudi poseben razpredelek za zaznambo, če je volilec oddal glasovnico tudi za podobčino. Kdor izvršuje volilno pravico v dveh razredih, za tistega se zaznamuje glasovanje za podobčino v imeniku višjega razreda.

Razen tega se morajo vpisati imena volilcev v glasovalnem zaznamku po vrsti, kakor volijo. V ta seznamek se vpiše v za to določene razpredelke, za katere razrede in katere podobčine je volilec oddal glasovnico.

Pri zastopnikih in pooblaščenih se morajo v glasovalnem seznamku navesti tudi njih imena.

Razsodbe volilne komisije je zapisovati v poseben zapisnik.

§ 27.

Ko poteče čas, ki je bil za oddajo glasovnic določen, izreče predsednik volilne komisije glasovanje za sklenjeno, nakar se glasovnice po posamnih volilnih razredih izberejo. Nato se preišče se li vjema število volilcev, vpisanih v glasovalnem seznamu, z oddanimi glasovnicami, razgrnejo se glasovnice in seštejejo glasovi.

§ 27. a.

Predsednik prečita javno na posamnih glasovnicah zapisana imena, katera vpiše član volilne komisije v glasovnik, kakršnega je treba voditi za vsak volilni razred (podobčino) posebej, in sicer tako, da vpiše pri prvem glasu, kterelega kdo dobi za odbornika, oziroma za namestnika, v primerni razpredelek njegovo ime in pristavi število 1, pri drugem glasu, ki ga dobi, število 2 i. t. d.

Istočasno zapisuje prečitana imena na enak način drug član volilne komisije v protiglasovnik.

§ 27. b.

Ima li glasovnica več imen, nego je voliti dotičnemu volilnemu razredu odbornikov, oziroma namestnikov, se ni ozirati na zadnja imena, kolikor jih je pristavljenih nad to število. Če pa ima glasovnica manj imen, zato še ne izgubi svoje veljave.

Je li zapisano ime ene in iste osebe na eni in isti glasovnici po večkrat, šteje se le za en glas.

Imena, pri katerih je dvomljivo, katere osebe so z njimi označene, niso veljavna.

O tem razsoja volilna komisija, ki stvar omeni tudi v volilnem zapisniku.

Prazne glasovnice niso veljavne in se zato ne vpoštevajo.

§ 27. c.

Uspeh štetja glasov naj se vpiše v volilni zapisnik in predsednik naj ga takoj razglasi.

§ 27. d.

Ako se volitev vrši več dni, seštejejo naj se glasovi v zmyslu določil §§ 27., 27. a, 27. b in 27. c vsak dan, ko poteče čas, ki je bil za oddajo glasovnic določen.

Uspeh se v takem slučaju ugotovi in razglasi po sklepu volitev.

§ 27. e.

Kako je postopati, če se volitev ali pa štetje glasov pretrga, to določi deželna politična oblast naredbenim potom.

§ 28.

V vsakem volilnem razredu (podobčini) veljajo za izvoljene odbornike tisti, ki imajo med onimi, ki so označeni za odbornike, največ glasov.

Isto velja za namestnike.

Kadar dobi enako število glasov več oseb, kakor je za polno število na dotični volilni razred pripadajočih odbornikov ali namestnikov potrebno, odloči žreb, koga je šteti za izvoljenega.

§ 19.

Če pripade volitev takemu, ki nima pravice biti izvoljen ali se z zakonitim izgovorom volitvi odreče, vstopi za odbornika, oziroma namestnika, namesto njega tisti, ki je dobil v dotičnem volilnem razredu za odborniki, oziroma za namestniki, največ glasov.

Ne glede na globo, katero je naložiti po § 20. občinskega reda, zgodi naj se isto, kadar izvoljeni noče volitve sprejeti, ne da bi imel zato zakonit vzrok.

§ 30.

Kadar je kdo izvoljen za odbornika ali namestnika v več volilnih razredih, velja njegova volitev v višjem volilnem razredu, v nižjem volilnem razredu pa stopi na njegovo mesto tisti, ki je dobil v dotičnem volilnem razredu za odborniki, oziroma namestniki, največ glasov.

Volilni razred podobčin je smatrati za najnižjega.

§ 31.

Kadar je kdo izvoljen v enem volilnem razredu za odbornika, v drugem volilnem razredu pa za namestnika, stopi na njegovo mesto kot namestnik tisti, ki je dobil v dotičnem volilnem razredu za namestnika največ glasov.

§ 34.

Osem dni po končani volitvi skliče župan ali njegov namestnik s posebnim pozivom vse člane novoizvoljenega odbora k volitvi občinskega starešinstva.

Odbornike, kateri k volitvi starešinstva v napovedanem času sploh ne pridejo ali pa odidejo, predno je volitev končana, ne da bi se zamogli zadostno opravičiti, zakaj so izostali ali odšli, zadene globa, katero sme prisoditi do 100 K deželni odbor, ako mu je to nasvetoval občinski odbor ali pa tudi le en sam občinski odbornik.

§ 36.

Po letih najstarejši izmed odbornikov, ki pridejo k seji, vodi volitev. K temu naj si privzame dva moža izmed zbranih odbornikov.

§ 38.

Za veljavnost volitve je potrebna navzočnost najmanj treh četrtin vseh odbornikov in absolutna večina glasov navzočih.

Ako pri računanju treh četrtin s tremi pomnoženo in s štirimi deljeno število odbornikov da odlomek, smatrati je ta odlomek za celoto, ki dopolni zakonito število treh četrtin.

Ako se volitev občinskega starešinstva v seji občinskega odbora (§ 36.) vsled nezadostne udeležbe odbornikov ni mogla izvršiti, skliče naj se v 14 dneh druga seja občinskega odbora, ktera izvoli ne glede na število odbornikov občinsko starešinstvo.

Voli se z glasovnicami.

§ 43.

Predpisi §§ 34. do 42. se uporabijo tudi tedaj, kadar je popolniti med volilno dobo mesto kakšnega občinskega svetnika ali mesto županovo (§ 22. obč. r.)

Le da se skliče sejo in vodi volitev v prvem slučaju župan, v drugem pa županov namestnik.

Tudi ne zadeva izjemni vzrok sorodnosti ali svaštva tistih, ki so že v uradu, temveč novoizvoljene osebe.

§ 43. a.

O pritožbah proti volitvi občinskega starešinstva razsoja politično okrajno oblastvo. O prizivu proti taki razsodbi razsoja končno veljavno politično deželno oblastvo.

Pritožbe in prizive je vlagati pri okrajnem političnem oblastvu v neodložljivi dobi 8 dni.

Člen IV.

V veljavi ostanejo občinski red in občinski volilni red z dne 17. februarja 1866 dež. zak. št. 2 izpreminjajoči veljavni zakoni, v kolikor jih ta novela ne preneha ali odpravlja.

Člen V.

Ta zakon stopi v veljavo takoj.

Izven deželnega stolnega mesta Ljubljane je po vseh občinah vojvodine Kranjske pričeti z novimi volitvami po tem zakonu tako pravočasno, da bodo razgrnjeni volilni imeniki vsakomur na vpogled najkasneje, ko poteče leto po objavi tega zakona.

Dosedanji občinski odborniki in namestniki ostanejo v uradu tako dolgo, da se izvrše volitve po tem zakonu.

Člen VI.

Mojemu ministru za notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

* * *

Tak je načrt zakona, o katerem upamo, da se mu ne bo odrekla Najvišja sankcija.

Predloge, ki jih je v podrobni debati sprejel deželni zbor v javni seji, priobčimo v naslednjem članku. Načrt zakona blagovoli potem vsak čitatelj popraviti.

Deželne podpore za ceste.

Vedno več prošenj dobiva deželni odbor za podpore osobito v cestne namene. Prav mnogokrat potreba niti ni dokazana. Gotovo pa je, da so zahteve večkrat pretirane, ker deželni odbor nima sredstev, da bi podpiral napravo cest do vsakega zelnika, ampak se mora omejiti na resnično nujne potrebe.

Zato je deželni odbor odredil, da se razpošlje sledeča

Št 13.773 iz l. 1909.

Okrožnica

vsem okrajnocestnim odborom in županstvom na Kranjskem.

Dan za dnevom dohajajo deželnemu odboru prošnje za deželne prispevke v cestne namene. V mnogih slučajih želé prosilci podpore za take namene, za kakršne jih ni mogoče dovoliti. V drugih slučajih so prošnje tako pomanjkljive, da jih ni mogoče takoj rešiti, temveč povzročajo včasih prav dolgotrajne obravnave. Deželnemu odboru se torej vidi potrebno v nastopnem obrazložiti, za katere cestne namene, na kakšen način in pod katerimi pogoji zamore dovoljevati dež. podpore.

1. Od deželnega zbora je deželni odbor pooblaščen, da sme za posebno nujne novogradnje, preložitve in korekture deželnih, okrajnih in občinskih cest in na njih se nahajajočih objektov (mostov i. t. d.), za katere so načrti in proračuni že izdelani in od deželnega stavbnega urada pregledani, brez prejšnjega posebnega dovoljenja deželnega zbora deželni prispevek k tem zgradbam dovoliti in po napredku dela tudi izplačati, vendar pa le pod pogojem, da je ostali del potrebščine v vsakem slučaju pred oddajo dotične zgradbe popolnoma pokrit. Deželni prispevki ne smejo za deželne ceste 50%, za okrajne in občinske ceste pa 33% skupne potrebščine presežati.

V slučajih, v katerih spredaj navedeni pogoji niso izpolnjeni, deželni odbor ne more dovoliti deželne podpore, temveč se je treba obrniti do deželnega zbora.

2. Za redno vzdrževanje občinskih cest in na njih se nahajajočih objektov, (mostov, škarp i. t. d.) se po načelnem sklepu deželnega odbora ne dovoljuje deželnih podpor, izvemši posamezne, prav posebnega uvaževanja vredne slučaje.

Podpirati se morejo, v kolikor dopuščajo od deželnega zbora v ta namen dovoljena sredstva, take poprave občinskih cest in na njih se nahajajočih objektov, ki so potrebne, da se omogoči redno vzdrževanje dotične ceste ali da se odpravijo ali vsaj ublaže na njej obstoječe prometne ovire.

Deželni prispevek ne sme presežati tretjine vseh stroškov ter je odvisen od pogoja, da je pokritje ostalih stroškov zagotovljeno. Pri odmeri podpore ozira se deželni odbor posebno na davčno moč občine in njene premoženjske razmere, važnost in potrebo dotične občinske ceste, prometne razmere v občini, zlasti pa na vprašanje, koliko je v občini drugih javnih občil (deželnih in okrajnih cest), za katere plačuje občina doklade. Županstva naj torej za tako presojo navedo v prošnji vse potrebne podatke.

Deželni prispevek se ne izplača vnaprej, ampak šele potem, ko se prepriča deželni odbor, da je delo dobro in namenu primerno izvršeno ter da so računi o stroških poprave v redu. Ako se deželnemu odboru zdi potrebno, nadzoruje izvršitev vseh takih del, katera podpira iz deželnih sredstev, ter se prepriča na primeren način, da se podpore porabljajo v namen, za katerega so bile dovoljene. Pri izvršitvi takih gradbenih oziroma popravljalnih del je pisati natančne račune vseh izdatkov, tako da je mogoče vsak čas dokazati dosedanje stroške, zlasti pa dognati skupne stroške dotičnih del. Ako se dela izvršujejo s tlako, je tudi pisati natančne in zanesljive izkaze o številu delavcev, voznikov, o množini porabljenih materialij (kamena, lesa i. t. d.).

Kadar prosi občina za izplačilo obljubljenih podpor, mora predložiti tudi vse navedene račune, odobrene od občinskega odbora, ter zapisnik dotične občinske seje.

Iz okrajnocestnega zaklada, v kolikor dopuščajo njegova sredstva, dovoljuje podpore za občinske ceste in pota okrajnocestni odbor v zmislu § 26. cestnega zakona z dne 28. julija 1889, dež. zak. št. 17.

Ta okrožnica naj se prebere v prihodnji odborovi seji, potem pa shrani pri uradnih spisih kot pripomoček in navodilo za uradovanje.

Deželni odbor kranjski
v Ljubljani, 29. novembra 1909.

Dostavljanje sodnih spisov po občinah.

V zadnji številki »Občinske Uprave« smo v članku o pobiranju občinskih taks navedli ona zakonita določila, na kojih podlagi se pošiljajo županstvom od sodišča uradni spisi (povabila i. t. d.) v dostavo strankam.

Po določbah § 88. zakona z dne 1. avgusta 1895 drž. zak. št. 113 se uredi ta način dostavljanja naredbenim potom, vendar pa tako, da prevzamejo občine ta posel prostovoljno in pa brezplačno.

S tem pa še ni rečeno, da nima občina pravice za dostavljanje takih spisov v strankinih zadevah določiti občinsko takso, kakor smo o tem pisali v omenjenem članku v 22. številki »Občinske Uprave«. — To takso v smislu navedenega članka lahko uvede vsaka občina. Seveda mora sklepu občinskega odbora pritruditi deželni odbor.

Ne bomo preiskovali, če je ta način dostavljanja sodnih spisov potem županstev docela priporočljiv; gotovo pa je občinam v precejšno breme.

Sicer pa se sodišča le manjši meri poslužujejo občin za dostavljanje, iz česar bi se dalo sklepati, da se njim samim ta način ne zdi povsem prikladen. Izmed 358 občin na Kranjskem izvršuje dostavljanje sodnih spisov v civilno-pravnih spornih in izvenspornih zadevah le 53 občin.

Naj jih navedemo tu imenoma.

V sodnem okraju Idrija:

Žiri, Črni vrh (nad Idrijo), Godovič, Dole, Vojško in Spodnja Idrija;

v sodnem okraju Kranjska gora:

Jesenice, Belapeč, Radeče, Dovje, Koroška Bela, Kranjska gora;

v sodnem okraju Logatec:

Rovte, Hotederšica, Zgornji Logatec, Spodnji Logatec, Planina;

v sodnem okraju Vrhnika:

Polhovgradec, Horjul, Št. Jošt, Črni vrh (nad Polhovim gradcem);

v sodnem okraju Kamnik:

Domžale, Kapljava, Mengeš, Motnik;

v sodnem okraju Vipava:

Slap, Vrhpolje, Ustje, Podkraj, Vrabče, (le v redkih slučajih);

v sodnem okraju Cerknica:

Rakek in Žilče;

v sodnem okraju Kočevje:

Altlag, Unterdeutschau (Nemška Loka), Graf Linden (Knežja Lipa), Hinterberg, Kotschen, Malgern, Morobitz, Obergras (Trava), Osilnica, Rieg (Koč. Reka), Suchen (Draga), Tiefenbach, Unterlag;

v sodnem okraju Krško:

Studene, Bučka, Cerklje;

v sodnem okraju Kostanjevica:

Št. Jernej, Velika Dolina, Sv. Križ, Čatež in Kostanjevica.

Po našem mnenju bi bilo vsekakor umestno, da sodišča občinam kolikor mogoče prizanašajo s takimi posli, izvzemši seveda slučaje, ako se gre za dostavo spisov neznanim strankam, kadar je namreč treba tak spis nabití na uradno desko.

Pravično bi pa bilo tudi, če bi se državna uprava ozirala na resolucijo, ki jo je stavil poslanec Drobnič v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora in bi dovolila županstvu odškodnino za posle, ki jih izvršujejo za državo v prenešenem delokrogu.

Kdo in kdaj samolastno izpolni glasovnico?

»Samolastno — kakor določa § 8., točka 2 zakona z dne 26. januarja 1907 drž. zak. št. 18 — se izpolni glasovnica takrat, če se to izvrši brez dovoljenja (pooblastila) volilnega upravičenca. — V § 14. tega zakona začrtana izguba volilne pravice in volivnosti (pravice biti voljen = pasivne volilne pravice) naj se izreče tudi proti mladoletnim osebam.«

Tako je odločilo kasacijsko sodišče z odločbo z dne 30. marca 1908, št. 12.436. — Konkreten slučaj je bil tale: A. S. in F. P. sta med agitacijo prišla k volilcu A. K. in zahtevala, naj jima dá glasovnico, ki sta jo izpolnila, ne da bi ga bila vprašala, koga hoče voliti in mu tudi nista povedala, ktere kandidata sta napisala. — Drug slučaj: Volilca S. T. ni bilo doma; glasovnico jima je dala njegova žena. Izpolnila sta tudi glasovnico z imenom kandidata, ki ga S. T. ni nameraval voliti.

Zadevo je dobilo v roke sodišče in vlekla se je po vseh instancah do zadnje, ki je izrekla uvodom navedeno razzodbo.

Glasovnica se izpolni samolastno, če se to izvrši brez izrecnega dovoljenja ali vsaj molčnega privoljenja volilnega upravičenca, če se storilec za njegovo voljo sploh ne zmeni in se ne briga za vprašanje, če volilni upravičenec soglašá s tem, da se izpolni glasovnica ali ne. Nepoklicane osebe izpolnijo glasovnice z gotovim namenom, uplívati na izid volitve, ter računijo s tem, da se bodo volilci brez ugovora udali in tudi oddali izpolnjene glasovnice.

Pri S. T. pa sploh nista poskušala, da bi dobila njegovo dovoljenje izpolniti glasovnico.

Pritožba proti razzodbi se je upirala tudi na to, da je eden izmed obtožencev še mladoleten, češ, da se izrečena izguba aktivne in pasivne volilne pravice z ozirom na starost 22 let obtoženca A. S. ne dá opravičevati. Po izreku kasacijskega sodišča se proti temu z ozirom na besedilo § 14. navedenega zakona v varstvo volilne svobode ne dá ugovarjati, že zato ne, ker se zakon sploh ne ozira na to razzliko v starosti in hoče zadeti vsakogar, ki zakrivi zlorabo volilne pravice, torej ni vreden, da bi jo v bodoče izvrševal.

Vprašanja in odgovori.

261. Gospod F. S. obč. svet. na B.

Vprašanje:

Kako nam je postopati, da dosežemo razzdelitev občinskih potov v svrhu popravljanja? Kam se je v tej zadevi obrniti? Pri občinskem odboru — menim — ni ve-

čina za delitev. Jaz mislim, da je kompetentno okrajno glavarstvo rešiti to zadevo. Jeli treba sklepanja v občinski seji?

O d g o v o r :

V prvi vrsti moramo povdarjati, da okrajno glavarstvo pri vzdrževanju občinskih, pa tudi deželnih in okrajnih cest in potov sploh nima ničesar opraviti. — Merodajna so zato določila zakona z dne 28. julija 1889 o napravljanju in vzdrževanju javnih neerarskih cest in potov (dež. zak. št. 17). — Glede občinskih cest in potov določa § 18. tega zakona, da je vsaka občina praviloma zavezana skrbeti za to, da se v redu delajo in vzdržujejo občinske ceste. — Po § 28. navedenega zakona je občinski odbor sklepajoči in nadzorujoči, po § 29. pa župan izvršujoči in upravljajoči organ. — Zahtevajte od župana, da stavi Vaš predlog za razdelitev občinskih potov na dnevni red prihodnje seje občinskega odbora. — Sklepanje v občinski seji se mora izvršiti, ker to določa zakon. — Odborov sklep se bode moral na običajni način razglasiti in če se bo glasil sklep proti razdelitvi, imate še vedno pravico po § 91. občinskega reda pritožiti se v postavnem roku 14 dni na deželni odbor, ki bo na podlagi § 26. gori navedenega zakona potrebno ukrenil po okrajno-cestnem odboru.

262. Ž u p a n s t v o v D r .

V p r a š a n j e :

Pri prostovoljni prodaji nekega posestva je posredovalo tukajšno županstvo na željo prodajalca. Županstvo je sestavilo dražbene pogoje, ki so bili pred dražbo prebrani vsem dražiteljem. Ko se je posestvo prodalo, zahteval je župan ubožni odstotek in kakor je tukaj navada še posebej 1% za stroške, to je za razglasitev in za posredovanje ter pomoč pri prodaji, kakor je to običajno tu pri vsaki prostovoljni dražbi. Kupec je res takoj plačal v roke župana zahtevana 2% (dva odstotka). — Sedaj pa zahteva stranka polovico nazaj, češ, da je neopravičeno 1% preveč plačala, akoravno je vedela že pred dražbo, da bode plačala 2%, kot je običajno. — Ali je župan zavezan vrniti ji zahtevano vsoto?

O d g o v o r :

Postopanje županstva pri razprodaji je bilo popolnoma nepostavno in nedopustno. — Županstvo pač sme dovoljevati prostovoljne prodaje premičnin po § 28., točka 13 občinskega reda, nikakor pa ne nepremičnin (zemljišč). Prostovoljne razprodaje nepremičnin sme po cesarskem patentu z dne 9. avgusta 1854, drž. zak. št. 208 odrediti edino le redno sodišče. Dolžnost županova je bila torej poučiti stranko, naj se obrne na sodišče. Dražbeni pogoji, ktere je sestavilo in objavilo županstvo, vsled tega seveda ne morejo imeti nikake obveznosti za stranke.

Kar pa se tiče stroškov bodi povedano, da županu za kako nepostavno in nedopustno postopanje pač ne gre še posebno plačilo. Tudi če bi bilo županstvo upravičeno izvršiti prodajo, kakor sme to pri razprodaji premakljivega blaga, sme za svoje poslovanje zahtevati le ono občinsko takso za občinsko blagajno, (če je namreč pobiranje sklenil občinski odbor in odobril deželni odbor), — ki jo določa zakon z dne 3. decembra 1868 dež. zak. št. 17 (o občinskih taksah). — Nikakor pa ne sme župan za se pobirati kako pristojbino, ker njemu gre le od občinskega odbora odmerjena plača in pa povračilo izdatkov v gotovini, ktere mu proizročijo uradni opravki. (§ 25. občinskega reda.) Župan mora torej stranki povrniti preveč in nepostavno plačani znesek.

263. Ž u p a n s t v o o b č i n e K r .

V p r a š a n j e :

Vpeljano in potrjeno imamo občinsko takso za zvedensko ogledovanje vsake živali pred izdajo živinskega potnega lista. — Prosimo pojasnila, če se sme pobirati posebna taksa za izdajanje živinskih potnih listov kot odškodnina izdajateiju? — Kako naj tolmačimo dotični zakon in kako naj postopamo glede teh taks v splošnem?

O d g o v o r :

Pobiranje posebne takse, kakor si jo mislite Vi, bi bilo protizakonito.

V smislu § 3. zakona z dne 3. decembra 1868 dež. zak. št. 17 se imajo vse občinske takse stekati v občinsko blagajno.

Županstvo mora takse zapisovati v poseben taksni dnevnik, prejem takse pa potrditi na živinskem potnem listu, ki se izroči stranki. — Tak taksni dnevnik ne bode dal mnogo opraviti, ker zadoštuje, da se vpiše vanj zaporedna številka, kdaj in od koga je bila plačana taksa, in plačani znesek. — Po § 5. omenjenega zakona pa se ne sme terjati od stranke nobena druga davščina v korist izvršujočih organov, n. pr. oglednikov živine i. t. d., ampak se morajo ti plačati iz občinske blagajne, če imajo kaj dobiti in če to sklene občinski odbor. — Za tiskovine za živinske potne liste se sme razven takse pobirati po 4 vin., ne več. Taks za izdajanje živinskih potnih listov pa navedeni zakon sploh ne pozna, torej bi bilo protipostavno, pobirati za to posebno takso. To delo spada na podlagi zakonitih določb v prenešeni delokrog občine in se mora opravljati brezplačno.

264. G o s p o d v a l. J. v P. n a d Š k. L.

V p r a š a n j e :

Nekdo je bil meseca maja 1907 vsled državnozbornih volitev obsojen na 30 kron globe in odvzete volilne pravice za dobo 5 (? — najbrž 6) let pri vseh volitvah, občinskih, deželno- in državnozbornih. Vzrok obsodbe je bil, ker je proti volji odsotnega volilca podpisal njegovo glasovnico. — Dotični, ki je bil obsojen, pa je vpisan za bližajoče se občinske volitve v volilni imenik. Reklamacijska doba je že potekla. Vprašanje nastane torej:

1. Ali je dolžno okrajno glavarstvo občinski urad vselej opomniti, da je kak volilec bil kaznovan in ne sme voliti, ali pa je prizadeti sam dolžan to javiti županstvu pri sestavi volilnega imenika?

2. Ali bi se smela dotična oseba udeležiti občinskih volitev, ravno ker je vpisana v volilni imenik, ne da bi se ji bilo treba bati kazni, če bi se to pozneje zvedelo.

O d g o v o r :

Ker je drugo vprašanje važnejše, odgovarjamo v prvi vrsti na to. — Dotični pod nobenim pogojem ni upravičen voliti, ker je izguba volilne pravice zakonita posledica kazni na podlagi oziroma vsled prestopka zakona v varstvo volilne svobode od 26. januarja 1897 drž. zak. št. 18. — Ta izguba volilne pravice ima trajati 6 let računši od dne obsodbe. — Seveda pride dotična oseba, če bi se hotela vkljub temu udeležiti volitve, navskriž z zakonom in bi bila po okolščinah razmer tudi kaznjiva, ker ji je bila z obsodbo odvzeta absolutna zmožnost voliti. — Da je bil dotični namenoma ali pa tudi brez namena (po pomoti) vpisan v volilni imenik, to naj dejstvu ničesar ne izpremeni. Volilna komisija ga sploh ne sme pripustiti k volitvi; če pa bi vendarle volil pomotoma, se mora njegov glas razveljaviti.

Brez dvoma je županstvo vedelo za njegovo obsodbo, saj pošiljajo politična oblastva kazenske razkaznice in županstvo mora voditi tudi kazenski zapisnik. Da pa dotičnik, ki je bil obsojen v smislu navedenega zakona, ne

sme voliti, to mora vedeti vsak državljan, ne le županstvo, kakor hitro je bil razglašen zakon. — Za to ni treba nikakega posebnega opomina ali opozoritve od strani okrajnega glavarstva.

265. Županstvo št. V. nad L.

Vprašanje:

N. je napravil najemniku novo lepo stanovanje. Najemnik pa je po 4letnem prebivanju to stanovanje sedaj odpovedal. Ker pa je stanovanje zelo poškodoval, bode treba napraviti nekaj novih podov (tla), preslikati vse stene in več drugega popraviti. — Ali sme hišni gospodar N. zahtevati od najemnika kako odškodnino za poškodbo in za slikanje stanovanja?

Odgovor:

V nekaki zvezi s tem vprašanjem je odgovor, priobčen pod št. 206 v »Občinski Upravi« z dne 25. septembra t. l. št. 18. — Seveda je treba razlagati v Vašem slučaju dejanski položaj v nasprotnem smislu. Paragraf 1109 obč. državljanskega zakonika pravi namreč, da mora najemnik oddati stvar (stanovanje) v takem stanju, kakor jo je prevzel. Če je najemnik stanovanje poškodoval, ki je bilo novo, torej gotovo popolnoma dobro, ni nobenega dvoma, da mora narejeno škodo poravnati, če je to škodo zakrivil sam, ali pa člani njegove rodbine, posli i. t. d. — Le če je vzrok poškodbam kaka naravna sila (vlažnost vsled slabega materiala), potem se najemnika ne bode moglo prisiliti, da plača odškodnino. — Zadeva spada v kompetenco okrajnega sodišča.

266. Županstvo št. V. nad L.

Vprašanje:

N. N. ima svojo hišo s hlevom tik ob sosedovem sadnem vrtu. Ta vrt je nad 30 m² širok. Iz hleva napraviti hoče delavnico in zato povečati okna. Sosed pa mu brani napraviti večja okna, opiraje se na to, ker bi N. N. skozi povečana okna lahko gledal na njegov vrt.

Ali more sosed zabraniti, da bi N. N. ne napravil večjih oken?

Odgovor:

Po § 488. občega državljanskega zakona ima sosed pravico braniti povečanje oken. Ta paragraf pravi namreč, da daje pravo glede oken pravico le za luč in zrak; razgled pa se mora posebej dovoliti.

V ostalem pa je stvar županstva, da v zadevi dovoljenja za prezidavo postopa tako kakor določa stavbni red in v slučaju ugovorov provzroči odločbo višjih oblastev. Mi nismo v stanu izjaviti se določno, bo-li sosed prodril ali ne, ker se bo moglo v zadevi odločiti sploh šele po izvršenem ogledu na licu mesta in po ugovorih sosedu.

267. Županstvo v št. V. nad L.

Vprašanje:

V občino se je naselil in tu kupil posestvo N. N. — Čez nekaj let je odšel sam v Ameriko, družino pa je pustil tukaj. Sedaj pa se je vrnil iz Amerike in zahteva, da se ga sprejme po novi domovinski postavi v občinsko zvezo. Ali je on s tem, da je odšel v Ameriko, pretrgal bivanje v tukajšni občini, četudi je družina ves čas tu prebivala?

Odgovor:

Po našem mnenju so za ta slučaj povsem merodajna določila § 2., tretji odstavek domovinskega zakona z dne 5. decembra 1896 drž. zak. št. 222, ki se glase doslovno: »Prostovoljne oddalje pa ni šteti za pretrg prebivanja, ako se iz okolnosti, v katerih se je zgodila, dá razvideti, da se še namerja obdržati bivališče.« — Četudi je dotični po-

sestnik odšel v Ameriko (— koliko časa je ondi bival, tega niste navedli —), storil je gotovo le v ta namen, da si kaj prisluži. Ravnotako je brez dvoma imel namen, vrniti se na svojo domačijo. Ne dvomimo, da bi v slučaju pritožbe politično oblastvo razsodilo v prilog prosilcu. Ne glede na to pa je občinskemu odboru prosto, da zavrne prošnjo za vsprejem v domovinsko zvezo in prepusti odločitev okrajnemu glavarstvu.

268. Županstvo Z m.

Vprašanje:

Kam so pristojni nezakonski otroci vdove, ki se rodé po moževi smrti: ali v ono občino, kjer je bila mati pristojna pred možitvijo, ali tja, kjer je bil pristojen njen umrlí mož? Kteri zakon določa to domovinstvo?

Odgovor:

Na popolnoma enako vprašanje dobite odgovor pod št. 228 v 20. številki »Občinske Uprave« l. l. — Domovinstvo nezakonskih otrok določa domovinski zakon z dne 3. decembra 1863 drž. zak. št. 105. Tam pravi § 6., drugi odstavek, da imajo nezakonski otroci domovno pravico v oni občini, v kateri je imela mati o b p o r o d u domovno pravico. — Vdova pa je po § 11. tega zakoná pristojna ondi, kjer je bil njen mož ob svoji smrti pristojen, — če si vsled 10letnega bivanja ni pridobila domovinske pravice v kaki drugi občini. — Mislimo, da je domovinstvo s tem zadostno pojasnjeno.

269. Županstvo Lahoviče.

Vprašanje:

Ali je dolžnost županstva pošiljati okrajnemu glavarstvu ali deželnemu odboru prepise ali pa izvirne zapisnike sej občinskega odbora tudi takrat, če se ne zahtevajo?

Odgovor:

Zakon (občinski red) ne določa nikjer, da bi se morali vsi sejni zapisniki oziroma prepisi pošiljati okrajnemu glavarstvu oziroma deželnemu odboru. Političnemu oblastvu naj se pošiljajo ti zapisniki le na zahtevo, kakor to določa § 94. občinskega reda, če ni bilo morda že izrečno ukazano, naj se pošiljajo vsi zapisniki.

Deželnemu odboru naj se pošiljajo prepisi sejnih zapisnikov vsakokrat, kadar se gre za kake spremembe v občinskem gospodarstvu, premoženju i. t. d., torej o sklepanju glede proračunov, tudi v ubožnih zadevah, osobito v slučajih raznih pritožb, četudi se posebej ne zahtevajo.

V vsem občinskem uradovanju
izurjen

občinski tajnik
išče službe.

Ponudbe na uredništvo „Obč. Uprave“.

